

כניסת שבת:
 ירושלים: 17:05
 ת"א: 17:20
 חיפה: 17:09
 באר-שבע: 17:23

יציאת שבת:
 ירושלים: 18:18
 ת"א: 18:19
 חיפה: 18:18
 באר-שבע: 18:21

יריית פתיחה / אישי פרי

יוצא לשדה על-מנת לשפוך את הלב ולדבר עם אלוקיו בדיבור פשוט וכנה כל-כך.

אז מהו באמת סודם של שיחות השדה שהצליחו להבעיר בבעירה יוקדת את נפשות ישראליים? הנה דברים לוחטים מכבשונו של רופא הנפשות, מחולל עניין והתבודדות, רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו:

"שמעתי בשמו", כתב בספר 'שיחות הר"ן' (סימן רכ"ט), "שהיה מדבר עם אחד מבני הנעורים והיה מחזק אותו מאוד מאוד בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו בלשון שמדברים בו, כדרכו זכרונו לברכה. ואמר לו שבתחילה היה זה עיקר התפילה מה שהיה כל אחד מדבר מה שבלבו לפני השם יתברך בלשון שמדברים בו, כמבואר ברמב"ם בתחילת הלכות תפילה, אבל אחר כך ראו אנשי כנסת הגדולה וכו' ותקנו סדר התפילה. עיין שם. אבל על כל פנים מן הדין זהו עיקר התפילה.

"על כן", ממשיך רבי נחמן, "גם עכשיו שמתפללים סדר התפילה שתקנו אנשי כנסת הגדולה, טוב לאדם להיות רגיל להתפלל לפני השם יתברך תפילות ותחינות ובקשות מליבו בלשון שמבין, שיזכהו השם יתברך לעבודתו באמת - כי זה עיקר התפילה".

<<< המשך בעמוד הבא

1. תפילת הנערה מאשוויין!

יוצא יצחק לשוח בשדה, קראנו בפרשתנו. הגמרא למדה מכך, שאין שיחה אלא תפילה (ברכות כו, ב). הבה ונלמד פירושו של דבר - מה הוא. לכאורה הרי, תפילה היא תחינה ובקשה - לא שיח רעים פשוט, אז מדוע אפוא מבכרת התורה לסגן עניין התפילה בנוסח 'שיחה? תו-לא? האמנם דברים ככתבן?!

הבה ונקשיב יחד למילים הכתובות כאן: נשמתה של תפילה, כנודע מהגמרא (תענית ב, א), היא העבודה שבלב. ועבודה של לב איננה זקוקה לגינונים. היא יוצאת ממעמקי לב ספונטנית, כדבר איש אל רעהו.

"תפילה איננה טקס קר ומוקפד שתלוי ב'איצקוביץ' או ב'זכרון משה'. תפילה היא עניין שמעל המקום והזמן. עניין של כל רגע בחיים. כן, גם של חדר הכביסה"

'התבודדות' - נכס צאן ברזל ברסלבאי, שעולה על דל שפתי החסידים בפנים רושפות ובהתרפקות הנפש. אוי, כמה, כמה ערגה ברסלבאית טמונה במילה הזו. כנצר לצדיקי ברסלב, שמעתי גם שמעתי על שעות הגעגועים, בהם המתחסד עם קונו

השבוע בגליון:

4

"דברי ריבות בשעריך": רבה של ירושלים העתיקה מדבר על המצב הביטחוני

צרות של עשירים:

מדוע ביקש ראש ישיבת מיר מתלמידו לבקר במחלקת חולים סופניים?

3

תפילה, נוסח אושוויץ - עדותה של ניצולת השואה

'מתחם התחנה':

הירושלמים החילוניים רוצים שבת בירושלים. ראיון.

4

הגיליון יו"ל ע"י:

"מכון בלבבי - יהדות מלב אל לב"

גיליון "פרשניית השבוע" - לאנשים שחושבים קצת יותר.

עורך ראשי: הרב אברהם ישראל פרידמן ומשפחתו. יועץ תוכן: יצחק העברי. לקבלת הגיליון - מייל המערכת: abyisrael@gmail.com פלא: 0504116867. להנצחות פנה לפל: 0527697719

לקבלת הגיליון במייל - שלחו בקשה ל: abyisrael@gmail.com

בגדר מצוות הדלקת נרות חנוכה

שבת כא, ב. נחלקו בית שמאי ובית הלל שיעור ההדלקה בכל יום מימי החנוכה: דעת בית שמאי שהמדליק פוחת והולך; ביום ראשון מדליק שמונה ופוחת מיום ליום. אולם דעת בית הלל שהמדליק מוסיף והולך; בראשון ידליק אחד ובשני שתיים, וכן הלאה. לפי הדעה השנייה בגמרא, נימוקם של בית הלל מבוסס על הכלל התלמודי הנודע (מנחות צט, א. ראה שם) ש"מעלין בקודש ולא מורידים", ואילו בית שמאי למדים שהנרות מודלקים בהתאם לפרי החג. ויש להבין במה אפוא נחלקו; וכי בית שמאי לא סוברים לדין יסודי זה של "מעלין בקודש" המושתת על פסוק? התדעו להבין עומקה של מחלוקת?

ונראה לבאר זאת בהקדם: הנה הראשונים - הר"ן והריטב"א, נימקו בדרך מחודשת ומופלאה את העילה של הסבורים כי אסור להשתמש לאור נרות החנוכה בכך, שמכיוון שיסוד תקנת נר חנוכה היא בנס שנעשה במנורת המקדש (שהשמן המועט שנותר בקנקניה היה בו די לשמונה ימים), הרי **שחכמים עשו הדלקת הנרות כהדלקת המנורה שבמקדש - שאין משתמשים לאורה כלל**. למדנו אפוא, כפי שאנו מכריזים אחרי הדלקת הנרות, כי "הנרות הללו קודש הם (כפשוטו) ואין לנו רשות להשתמש בהם". אולם ברש"י ובראשונים האחרים משתמע כי הדבר נובע מסיבות אחרות. אך ודאי לא נרחיק לכת, לדעתם, ונאמר כי הגדרת ההדלקה של נרות החנוכה כהדלקת נרות המקדש. (הגם, שבאמת יש לתמוה לאור זאת מדוע לא אמרה הגמרא לעיל שפתילות הפסולות בשבת פסולות לחנוכה משום שחשובים הנרות כנרות מקדש, והוצרכה לנמק בטעם אחר של כבתה זקוק להדליקה. ומצאתי בספר 'פני יהושע' שתמה כן. ראה שם).

ונראה שזוהי מחלוקת בית שמאי ובית הלל: שבית הלל הסבורים כי נאמר כאן דין "מעלין בקודש", זאת משום שסבורים שאכן יש כאן "קודש", מפני שנרות החנוכה נדונים כנרות המקדש, אולם בית שמאי סבורים שאין כאן כל הגדרה כזו, וכי דין זה של "מעלין בקודש" אינו תקף לכאן. ולאחר-זמן מצאתי בספר 'מאור ישראל' למרן רבי עובדיה יוסף זיע"א שכתב כן.

יריית פתיחה / אבישי פרי (המשך)

אני מתקשה להמשיך בכתיבה טרם אמשיך עם עוד אמירה לווהטת אחת מכבשונו של 'נחל נובע מקור חכמה':

"פעם אחת דיבר רבנו (רבי נחמן מברסלב. א. פ.) מעניין בגדים. ואמר לו שעל כל דבר צריכין להתפלל. היינו: אם בגדו קרוע וצריך לבגד, יתפלל להשם יתברך שיתן לו בגד ללבוש, וכן כל כיוצא בזה, דבר גדול ודבר קטן, ירגיל עצמו להתפלל תמיד. להשם על כל מה שיחסר לו".

מה לימד אותנו כאן רבי נחמן? פשוט מאוד: שתפילה איננה טקס קר ומוקפד שתלוי ב'איצקוביץ' או ב'זכרון משה'. תפילה היא עניין שמעל המקום והזמן. עניין של כל רגע. כן, גם של חדר הכביסה. כי היא חלק אינטגרלי מהחיים!

ימי אופל מרים של שלהי ניסן תש"ד. מחנה אושוויץ. הנערה חיה בלך בת ה-20 ספונה בחדר - המהווה תחנה אחרונה לפני תאי הגזים, הנודעים לשמצה.

בצר לה, היא מסתרת מתחת המיטה, בתקווה חרישית כי לא יבולע לה רע וכי המוות יפסח עליה. באורח ניסי, עיניהם החודרות של הקלגסים הגרמניים לא שטים לב אליה. פעם אחר פעם היא ניצלת מידיהם הטורפות של חיות הדם הנאציים, יימח שמם.

"תן לי חיים! תן לי חיים!", זעקתי להקב"ה בבכייה, היא שחזרה השבוע בפניי, בקול נשנק. "מלמלתי בלחש מפוחד: 'לי--שוע--תך קי--ווי--תי ה'! שעה ה' לשועתי ופעם אחר פעם, בשנייה האחרונה ניצלתי מידיהם הברבריות של חיות האדם הנאציות".

"ה'לישועתך קיוויתי ה'", סיכמה, "פדה אותי מגיא צלמוות!"

זו היא תפילה!

שיחה. זה בדיוק מה שעושה יצחק אבינו בשדה. הוא מדבר עם הקב"ה - עם אבא שבשמיים.

נכון: לבטח נשמעה שם תחינה, אפילו תפילה של שפיכת לב כמים, אבל ההגדרה היהודית-תורתית למה שהתרחש שם, היא כל-כך תמימה וטהורה: שיחה. בלי הרבה רעש. בלי הרבה צלצולים. פשוט כבן המתחטא לפני אביו אוהבו.

לדורי-דורות, אלפי שנים קדימה - עד ימי ישראל 2014, לימד אותנו אבינו הנעקד מה היא צלם-דמותה של תפילה יהודית ומה אפוא טמון בה.

הרבה מן הפשטות והתמימות שפוך עליה. והיא-היא הודה, הדרה וזיו-יפעתה! כמה שמפעים.

צרות של עשירים - - -

ירושלים של היום - איננה זו של אתמול. היא מפוחדת, מבוהלת, ובעיקר מתוחה. אז איך באמת מביאים מזור למכת האימה? הצרו צעדינו מלכת ברחובותינו?

השבוע שמעתי את איש הספר הרב חיים ולדר מרגיע את ילדי ירושלים המבועתים. "אסור לשכוח", אמר, "שירושלים ידעה תקופות קשות בהרבה. עידן הפיגועים באוטובוסים היה עידן מבעית בהרבה, שגבה גם קרבנות רבים באבחה אחת של פיצוץ חבלה

לא שהדברים הללו ירגיעו את ילדי בירת ישראל. לא בטוח שבגלל העבר השחור ילדינו פחות יפחדו מפיגועי דריסה ספונטניים שיכולים לצוץ בכל רגע - בלי כל הודעה מוקדמת. אבל דברי ההרגעה הללו העלו לי אסוציאטיבית עובדה שסופרה על ראש ישיבת מיר הבלתי-נשכח, הגאון המופלא, רבי נתן צבי פינקל זצ"ל:

פעם, שחו לי יודעי-דבר, נקש בן-ישיבה בדלתו. הוא תינה את צרתו בפני ראש הישיבה כי 'שבר' שידוך וכי הוא מתוסכל ונדכא. ראש הישיבה הציע לו לנסוע לצפון למספר ימים כדי לפוש קמעא. אל תשכח, פקד עליו, לסור למחלקה של החולים הסופניים בבית חולים 'פוריה' שבצפון. הוא לא הבין על שום מה זאת, אך ציית להצעה. לאחר שביקר בבית החולים הבין למה התכוון ראש הישיבה; הוא קיבל פרופורציה על יגונו האישי. במחלקה של החולים הסופניים - לימד אותו ראש ישיבת מיר - אנשים חווים יגונות תהומיים בהרבה - - -

נקודה טובה.

מגיש: אלי כהנא - קוקר

הודאת מנכ"ל הבורסה

יהודה כסיף, גמלאי מאזור יהודה ומנכ"ל בורסת היהלומים לשעבר, התראיין השבוע בפני כותב השורות עבור עיתון "יום ליום".

כבר 17 שנה הוא עוסק בסיפור המסתורי של היעלמות יהודי איראן לפני כ-20 שנה. במסגרת השיחה, הוא פתח צוהר לשיטות החקירה החשאיות אחרי נעדרים: "הראש של אנשי המקצוע, שמטבעם הם אנשי צללים, קודח ללא הפוגה. הם ישמרו על שתיקה רועמת, כי הם אחוזי שרעפים, כמו אנשים שמנסים לפתור תשבץ. אבל הוא - וגם אנחנו - לא נדע באיזה רגע תיפול עליהם ההשראה והנה הם יצליחו לחבר פרט זה למשנהו ולהפכם למקשה אחת".

אצלנו קוראים לזה 'סייעתא דשמיא'.

"נכון. אתה צודק. אני אדם חילוני ואני מסכים אתך: זה רק עניין של 'סייעתא דשמיא'".

מתחם התחנה

עזבו אתכם מ'הסינמה סיטי', מה'פורמולה' ומ'מתחם התחנה'. תכירו את הירושלמים החילונים שרוצים נועם שבת בירושלים. **יצחק העברי שוחח עם אופיר לנג, סגן יו"ר מנהל קהילתי לב העיר, ונדהם לנוכח התופעה.**

זה יכול לקרות רק בירושלים רבתי: שעה קלה טרם תפרוס כנפיה שבת קודש פרשת וירא תשע"ה על ירושלים נקהלו כ-150 מתושביה - חילונים כדתיים - למעגלי תפילה ושירה של 'קבלת שבת' ברחוב 'בצלאל' (הקטן) בעיר. אמני הזמר, תושבי נחלאות, האחים יונתן ואהרון רזאל, ניצחו על השירה. גם התושבים החילונים הצטרפו למעגלי התפילה והשירה, מספר ל'פרשני' [ת] השבוע' אופיר לנג, סגן יו"ר מנהל קהילתי 'לב העיר' שפועל רבות באורח עצמאי בנושא סגירת העסקים בשבת באזור. "הייתה אווירה מאוד מיוחדת. משהו רוחני. סוג של התרוממות רוח. זוהי אחווה יוצאת-דופן; לאחר האידוע ניגשו החרדים לחילונים והודו להם על שבאו, וכן להיפך".

"אווירה מרוממת". מעמד המחאה-שירה בערב שבת האחרון.

לנג, מתוקף קשריו, פעל לתווך בין התושבים החרדים לחילונים וכך קמה בהמשך סוג של 'ועדת היגוי' שפועלת לסגור את חילול השבת של העסקים הרועשים - המהווים בנוסף גם מטרד לתושבים שרוצים יום מנוחה שבועי. צריך להבין

שחוק העזק העירוני בירושלים משנת 1955 קובע ששבת אוכל הפתוחים ביום השבת אסורים בהוצאת שולחנות החוצה ומוגבלים בשעות פעילות. אילו העירייה, בראשות ניר ברקת, הייתה אוכפת זאת, המטרד היה יורד משמעותית. בפועל, למרות פניות רבות של תושבים, דבר לא קורה. יש ניחוח יהודי-רוחני שעומד מאחורי המאבק החילוני הזה? שאלתי את לנג. "אני חושב שגם כן. צריך להבין, שיום השבת - גם אצל החילוני הירושלמי - שונה משאר ימות השבוע. רוב הציבור הירושלמי הנו מסורתי וכזה הוא חוגג בערב שבת יחד עם משפחתו 'קבלת שבת' וכדומה. יחד עם זאת, השקט הזה, היום מנוחה הזה אחת לשבוע יגיע לכולם. לכל העולם יש יום מנוחה שבועי. למה שלירושלמים לא יהיה?" זה אפקטיבי? אתה רואה שהניגונים לא נופלים אוזניים ערלות? "תראה: אם מלכתחילה היינו חושבים שאין בדבר שום אפקט, לא היינו עושים דבר. אולם מהניסיון שלי, כשאתה פועל עם התמדה על מה שחשוב לך, לעיתים מושגים תוצאות. במקרה הזה יש גם חוק. אנחנו מבקשים סך הכול לאכוף את החוק". ימות המשיח בירושלים.

קוראים כותבים גיבוב

הגאון רבי מרדכי עבאדי שליט"א, ראש ישיבת מעיין גנים, ירושלים

המקור להיות השלכת ביב בימות הגשמים (תגובה למדור "תלמודא" - גיליון 209)

לכבוד הרב פרידמן. רציתי להאיר את תשומת ליבו באשר למה שכתב בגיליון האחרון כי הסיבה שהתירו חכמינו להשליך ביב לרשות הרבים, הוא משום שגשם זלעפות ניתן ארצה ומשכך עשוי הביב להיעלם תוך זמן קצר. אולם ראה ברש"י בבא קמא (ו, א דיבור 'אין להם רשות') שם כתב כי הסיבה שהתירו זאת הוא משום שבימות הגשמים הרחובות מלוכלכות, והיינו שממילא כלל לא מקפידים אנשים על-כך, ולא מפני שהגשם הוא של זלעפות ויסיר הלכלוך. בברכת התורה.

"מציון תצא תורה"

"אסור לעלות להר הבית; זה גרוע מאוד", קובע רבה של ירושלים העתיקה, הרב אביגדור נבנצל, בשיחה בלעדית וגלוית-לב ל'פרשני' [ת] השבוע' בעקבות המצב הביטחוני הטעון בבירה. וגם: האם מותר לנסוע ברכבת הקלה במקומות המועדים לפרוענות?* וירושלים תיתן קולה**

בבית רחב-הידיים שבקומה הראשונה של רחוב בתי מחסה 9 בירושלים, מתגורר הרב אביגדור נבנצל - רבה הוותיק של ירושלים העתיקה. זהו הבית שירש מאביו, מבקר המדינה לשעבר, ד"ר יצחק נבנצל. מחלונות הבית ניבטים קברות הר הזיתים, ומשמאל נראה הר ציון ששמו אשר שועלים הלכו בו. זה האחרון מעסיק את העולם המוסלמי בכל רחבי הגלובוס, אשר לוטש עליו עיניים יוקדות ומביט על כל אצבע שזזה, בהר כולו, בזכוכית מגדלת.

"אם זה לא הר הבית, למה לעלות לשם?!"

בעיניו של רב ירושלים העתיקה - סוגיית העלייה להר הבית היא למעשה אחת מהסוגיות הטעונות ביותר. דומה, כי יותר ויותר אנשים ימנעו-רדיקאליים מבקשים לעלות להר, למרות האיסור החמור הכרוך בכך - וזאת אפילו לפי הפסק הרווח של הרבנות הראשית לישראל. "לא הרבה עולים להר", מרגיע אותי הרב, אחר שאני מתאר לו תיאור עגום זה.

לצערנו ולבושתנו, העלייה להר הבית הפכה באחרונה אצל אנשים הזויים ומשיחיים לטרנד. "אסור לעלות להר הבית. זה גרוע מאוד".

הלאומניים העולים טוענים שהם ניצבים במקום שאיננו בדיוק מיקומו של ההר הקדוש.

"אם זה לא נקרא הר הבית, למה לעלות להר? כדי להרגיז את הערבים?!"

"שאלת ביטחון, זו שאלה קשה". הרב נבנצל. צילום: ויקיפדיה

"אינני שר הביטחון"

ירושלים של השבועות האחרונים לגמרי לא רגועה. פיגועי הדריסה - החמורים כשלעצמם - מעלים חשש כבד כי האינתיפאדה השלישית כבר כאן. הכל חוששים מהתלקחות ורתיחה של הפורעים הערביים בבירה, ולנו לא נותר אלא להניף ידיים למרום בתפילה.

כבוד הרב, אמרנו לרב נבנצל, מתגורר במרחק מאות מטרים מהכפרים הערביים. ירושלים שרויה במצב ביטחוני רעוע ולא-פשוט. המתח ניתן למישוש. התושבים מפחדים ללכת ברחובות. מותר, לדעת הרב, לנסוע ברכבת הקלה במקומות המועדים לפרוענות? "זו שאלה קשה", מודה הרב. "אני מתקשה לענות על שאלה זו".

כלומר: שאלה מורכבת היא עד כמה נחשבים המקומות הללו "מועדים לפרוענות" ומקומות סכנה - בעוד שהמצב הביטחוני לוט בערפל? הרב מחריש - ככל הנראה לאות הסכמה. לאחר מכן יסביר לי נכדו: "סבא מבקר להסתייג ממענה בשאלות הנושקות לענייני ביטחון. זאת משום, כך הסביר לי לא-אחת, שכן, אין לו את הכלים המקצועיים לבחון מהו המצב הביטחוני לאשורו, כדי להביע עליו חוות-דעת הלכתית. אינני שר הביטחון, השיב לי פעם במענה לשאלתי אם מותר לצעוד לכותל המערבי דרך 'שער שכם'".

יש מהירושלמים, כבוד הרב, שחוששים להסתובב ברחובות עיר הקודש. פיגועי הדריסה מכניסים אותם למתח תמידי. איך הרב, כרב העיר העתיקה, יכול להרגיע את המיוחשים של התושבים הללו? "לפני שנים רבות", מספר הרב, "כאשר ישבתי שבעה על אבי צ"ל, פנה אליי אדם שאמר שהוא חת וחושש מלהגיע לביתי לשם ניחומים. אני באמת חושש לענות על שאלה כזו". הדבר נובע - יסביר לי נכדו - מהסיבה הנזכרת: סבא לא ממהר להכריע בנושאי רגישים כביטחון - כאשר אינו בקי בהם דיו.